

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково –
педагогічної роботи

Пантелеймонов А.В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

спеціальність (напрямок) 0305 економіка і підприємництво

спеціалізація 8.03050101 магістр з економічної теорії

факультет економічний

2018 / 2019 навчальний рік

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Державне регулювання економіки ” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності «економічна теорія».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є механізм державного регулювання ринкової економіки, основні види економічної політики держави та їх інструменти, що застосовуються задля досягнення стратегічних цілей економічного розвитку вивчення навчальної дисципліни є механізм державного регулювання ринкової економіки, основні види економічної політики держави та їх інструменти, що застосовуються задля досягнення стратегічних цілей економічного розвитку

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- визначення основних цілей та функцій держави в ринковій економіці;
- розкриття змісту основних напрямів економічної політики держави та механізму їх впливу на економіку;
- поглиблення знань про теорію та практику управління та регулювання економічних процесів.

1.3. Кількість кредитів – 5 кредитів ECTS

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
6-й	-й
Лекції	
30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	год.
Лабораторні заняття	
-	год.
Самостійна робота	
90 год.	год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Після проходження курсу студенти повинні знати:

- цілі економічного розвитку та види економічної політики держави, що спрямовані на їх досягнення.
- основні принципи побудови та організації господарської системи, а також основні погляди та точки зору на економічний розвиток господарських систем;
- всі види економічної політики держави щодо регулювання внутрішнього ринку, основні та вторинні методи та засоби державного регулювання в рамках кожного виду регулювання;
- місце, роль та структуру органів економічної влади в Україні та основних методів регулювання, що застосовуються;
- цілі економічного розвитку та види економічної політики держави, що спрямовані на їх досягнення.
- основні принципи побудови та організації господарської системи, а також основні погляди та точки зору на економічний розвиток господарських систем;
- всі види економічної політики держави щодо регулювання внутрішнього ринку, основні та вторинні методи та засоби державного регулювання в рамках кожного виду регулювання;
- місце, роль та структуру органів економічної влади в Україні та основних методів регулювання, що застосовуються;

А також, вміти:

- аналізувати динаміку основних макроекономічних показників та робити на їх основі обґрунтовані висновки та прогнози;
- досліджувати зв'язок між різними економічними чинниками впливу та їх наслідками для економіки;
- прогнозувати перспективи розвитку національної економіки виходячи з інформації про застосування різних методів економічного регулювання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи та принципи державного регулювання економіки..

Тема 1. Теорії виникнення держави та еволюції її функцій.

Характеристика сучасної ринкової системи господарювання. Основні напрями економічної діяльності держави. Теорії макроекономічного регулювання. Необхідність, суть, функції, цілі та принципи державного регулювання економіки. Способи регулювання економіки. Основні форми впливу держави на соціально-економічний розвиток. Методи державного регулювання економіки. Органи державного регулювання економіки.

Тема 2. Необхідність та теоретичні основи державного регулювання економіки.

Сутність державного регулювання, його необхідність і практичне значення. Теорії макроекономічного регулювання. Сучасні підходи та принципи державного регулювання економіки. Особливості управління економікою перехідного типу.

Тема 3. Державні інститути та механізм регулювання економіки

Основні форми впливу держави на соціально-економічний розвиток. Методи державного регулювання економіки. Органи державного регулювання економіки.

Тема 4 . Об'єкти та суб'єкти державного регулювання. Органи державного керування в системі державного регулювання економіки.

Методи державного регулювання економіки. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання Органи державного регулювання економіки.

Тема 5. Обґрунтування перспектив економічного розвитку. Державне прогнозування та програмування. Макроекономічне планування.

Стратегія економічної і соціальної політики України. Соціально-економічне прогнозування: суть та види. Методи та моделі економічного прогнозування. Суть державного програмування та організація розробки цільових комплексних програм. Оцінка ефективності програм. Планування в системі державного регулювання економіки. Основи методології індикативного планування. Методи планування

Розділ 2. Економічна політика держави та її засоби.

Тема 6. Фінансово-кредитне регулювання економіки.

Кредитно – грошова політика держави. Вплив держави на ціни і ціноутворення. Функція місцевих бюджетів у регулюванні економічних відносин.

Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Необхідність, сутність, цілі й принципи зовнішньоекономічної політики Української держави. Основні форми, методи та інструменти впливу держави на функціонування зовнішньоекономічного сектора. Платіжний баланс як інструмент державного регулювання.

Тема 8. Науково-технічна політика держави.

Державна науково-технічна та інноваційна політика. Форми регулювання науково-технічної діяльності. Державне регулювання інноваційних процесів.

Тема 9. Інвестиційна політика держави.

Суть і механізм структурної політики держави. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Показники економічної ефективності інвестицій.

Тема 10. Цінова політика та регулювання цін.

Необхідність і методи державного регулювання цін. Антиінфляційна політика

Тема 11. Структура економіки та структурна політика.

Структура економіки як об'єкт державного регулювання. Міжгалузевий баланс виробництва і розподілу продукції. Сучасний стан структури економіки України.

Тема 12. Соціальна політика та регулювання ринку праці.

Цілі, пріоритети й принципи соціальної політики держави. Державне регулювання ринку праці. Регулювання доходів і споживання населення. Державне регулювання рівня та якості життя населення. Система соціального захисту населення. Вплив держави на розвиток соціальної інфраструктури.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основи та принципи державного регулювання економіки												
Тема 1. Теорії виникнення держави та еволюції її функцій.	10	2	2			6						
Тема 2. Необхідність та теоретичні основи державного регулювання економіки.	12	2	4			6						
Тема 3. Державні інститути та механізм регулювання економіки	10	2	2			6						
Тема 4 . Об'єкти та суб'єкти державного регулювання. Органи державного керування в системі державного регулювання економіки.	12	4	2			6						
Тема 5. Обґрунтування перспектив економічного розвитку. Державне прогнозування та програмування. Макроекономічне планування.	14	4	4			6						
Разом за розділом 1	58	14	14			30						
Розділ 2. Економічна політика держави та її засоби.												
Тема 6. Фінансово-кредитне регулювання економіки.	12	2	2			8						

Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	12	2	2			8						
Тема 8. Науково-технічна політика держави.	12	2	2			8						
Тема 9. Інвестиційна політика держави.	14	2	2			10						
Тема 10. Цінова політика та регулювання цін.	12	2	2			8						
Тема 11. Структура економіки та структурна політика.	14	2	2			10						
Тема 12. Соціальна політика та регулювання ринку праці.	16	4	4			8						
Разом за розділом 2	92	16	16			60						
Усього годин	150	30	30			90						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Необхідність та суть макроекономічного регулювання. Предмет і метод	2
2	Основи методології та організації державного регулювання економіки	4
3	Основні форми впливу держави на соціально-економічний розвиток	2
4	Об'єкти та суб'єкти державного регулювання Органи державного регулювання економіки.	2
5	Макроекономічне прогнозування. Державне планування та програмування	4
6	Фінансово-бюджетне та грошово-кредитне регулювання економіки	2
7	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2
8	Державне регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності	2
9	Інвестиційна політика держави	2
10	Державне регулювання цін та інфляції	2
11	Кон'юнктурна, структурна політика держави	2
12	Державне регулювання рівня життя і соціального розвитку	4
	Разом	30

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Державне регулювання економіки як функція держави	6
2	Стратегія соціально – економічного розвитку країни	6
3	Державне регулювання окремих сфер господарської діяльності	6
4	Об'єкти та суб'єкти державного регулювання Органи державного регулювання економіки.	6
5	Макроекономічне прогнозування. Державне планування та програмування	6
6	Фінансово-бюджетне та грошово-кредитне регулювання економіки	8
7	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	8
8	Державне регулювання науково-технічної та інноваційної діяльності	8
9	Державне регулювання процесу структурної перебудови та інвестиційної діяльності	10
10	Державне регулювання цін та інфляції	10
11	Державне регулювання природоохоронної діяльності.	8
12	Соціальна сфера як об'єкти державного регулювання.	8
	Разом	90

6. Індивідуальні завдання

1. Державна інноваційна політика у різних економічних системах.
2. Державна антициклічна політика.
3. Державне регулювання розвитку АПК у зарубіжній практиці та в Україні.
4. Механізми державного регулювання іноземного інвестування в ринковій та транзитивній економіці.
5. Державне регулювання комерційної діяльності.
6. Стан та державне регулювання банківської системи України.
7. Державне регулювання цін у зарубіжній практиці та в Україні.
8. Державне регулювання валютної системи в Україні.
9. Державне регулювання та обіг цінних паперів в Україні.
10. Державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій в Україні.
11. Світовий досвід державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій.
12. Державне регулювання інвестиційної діяльності.
13. Амортизаційна політика держави.
14. Екологічна політика держави та її необхідність
15. Зарубіжний досвід протидії картельній практиці.
16. Еволюція антитрестівської політика у США.
17. Державне підприємництво у системі державного регулювання ринкової економіки.
18. Екологічна політика держави в умовах сталого розвитку.
19. Державне регулювання зайнятості в соціал-демократичній моделі.
20. Державна соціальна політика у США.
21. Соціальна політика в Японії.
22. Методи та інструменти державного регулювання корпоративного сектору економіки.

23. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в національній економіці в умовах членства в СОТ.
24. Державна регіональна політика: особливості реалізації в різних економічних системах.
25. Державне регулювання економіки у США.
26. Особливості державного регулювання економіки в Японії.
27. Державне регулювання економіки у Норвегії.
28. Державне регулювання економіки у Швеції.
29. Державне регулювання економіки у Великій Британії.
30. Державне регулювання економіки у Німеччині.
31. Світовий досвід державного регулювання міграції робочої сили.
32. Державне регулювання фондового ринку в Україні.
33. Державне регулювання інвестицій в людський капітал як фактор інтелектуального розвитку.
34. Роль держави у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки.
35. Прогнозування та державне регулювання економіки рівня життя населення.
36. Зовнішні ефекти та їх державне регулювання в ринковій економіці.
37. Державне регулювання діяльності малого та середнього бізнесу: зарубіжний та вітчизняний досвід.

7. Методи контролю

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою та відповідно до Європейської системи залікових кредитів (ECTS). Підсумком курсу є залік.

Контроль та оцінювання за даною дисципліною включає поточний контроль знань, контроль за модульними роботами, залік

Поточний контроль знань (60 балів) складається з активної роботи студента під час семінарських занять, де оцінюються індивідуальні відповіді, участь в обговоренні ситуацій, доповіді на основі самостійного поглибленого вивчення питання з теми курсу; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; проведення поточного модульного контролю.

Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці у формі заліку, який проводиться у письмовій формі з наступним обговоренням, оцінюється в 40 балів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Залік	Сума	
Розділ 1					Розділ 2									Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	60	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Білоцерковець В.В., Завгородня О.О. Національна економіка: навчальний посібник. – К. Центр учбової літератури, 2009 – 218с.
2. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка: Навч. посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 464с.
3. Злупко С. Перехідна економіка: сучасна Україна. Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 324 с.
4. Михасюк І.Р. Державне регулювання економіки. Навч. посібник. – К.: Атіка, 2002.
5. Мірясов Ю.О., Коровіна Н.В. Національна економіка. Навчальний посібник. – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2010. – 133 с.
6. Національна економіка: Підручник. / За ред. проф. П.В.Круша. – К.: Каравела, 2008. – 416с.
7. Пухтаєвич Г.О. Аналіз національної економіки: Навч. посібник – К.: КНЕУ, 2005. – 254с.
8. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки. - К.: ВІКАР, 2003.
9. Рокоча В.В. Економічна активність держави в соціальному ринковому господарстві. – К.: КНУ, 1995
10. Сіденко С.В. Соціальний вимір ринкової економіки. - К., 1998.

Допоміжна література

1. Алімов О., Даниленко А. Економічний розвиток України: інституційне та ресурсне забезпечення. – К., 2005. – 540 с.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка: підручник. – 3-є вид. – К.: Знання, 2006. – 622 с.
3. Білоцерковець В.В., Лященко А.В. Нова економіка: сутність та генеза. – Дніпропетровськ: Січ, 2007 – 221 с.
4. Бочан І., Михасюк І. Глобальна економіка. К.: Знання, 2007. – 402 с.
5. Верник О.І., Куфтирєв П.В., Машков А.Д. Межі державної влади (монографія). – К.: 2001. – 216 с.
6. Гальчинський А., Геєць В., Кінах А. Інноваційна стратегія українських реформ. – К.: Знання України, 2002. – 326 с.
7. Градов А.П. Национальная экономика. 2-е изд. – СПб: Питер, 2005. – 240с.
8. Длугопольский О.В. Теорія економіки державного сектора: Навчальний посібник. – К.: Професіонал, 2007. – 592 с.
9. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. д.е.н., акад. Гейця В.М. – К.: Ін-т екон. Прогноз., Фенікс, 2003.
10. Економічна теорія: підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.

11. Єрохін С.А. Структурна трансформація національної економіки: теорет.-методол. аспект. – К.: Світ Знань, 2002 – 536 с.
12. Іванова О.Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти: Курс лекцій. – К.: Академія, 2003. – 107 с.
13. Кулинич Р.О. Статистична оцінка чинників соціально-економічного розвитку. – К.: Знання, 2007. – 276 с.
14. Лишиленко В.І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 325 с.
15. **Национальная экономика: уч-к/ под ред. П.В.Савченко. – 2-е изд. – М.: Экономист, 2007. – 864с.**
16. Перехідна економіка / За ред. д.е.н., акад. Гейця В.М. К.: Вища школа, 2003 – 592 с.
17. Сазонець І.Л., Чубар О.О. Розміщення продуктивних сил: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 320 с.
18. Социально-экономический потенциал устойчивого развития: Уч-к / Под ред. проф. Л.Г.Мельника. – Сумы: ИТД „Университетская книга”, 2007. – 1120с.
19. Україна на шляху до Європи / за ред. Л.Хоффмана, Ф. Мьоллерса. – К.: Фенікс, 2001.
20. Шевчук В.Я. макроекономічні проблеми сталого розвитку / Ін-т законод. ВРУ. – К.: Центр дослідж. сталого розвитку, 2006. – 198 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://etet.org.ua/> Журнал «Економічна теорія».
2. <http://eco-science.net/> Журнал «Актуальні проблеми економіки».
3. <http://vopoliteco.ucoz.com/> - Журнал «Вопросы политической экономии».
4. <http://hjournal.ru/journals/journal-of-institutional-studies.html> Журнал институциональных исследований.
5. <http://zadorozhnyi.name/zhurnal-sotsialnaya-ekonomika/> Журнал «Социальная экономика».
6. <http://vphil.ru/> Журнал "Вопросы философии".
7. <http://jpart.oxfordjournals.org/> The Journal of Public Administration Research and Theory.
8. [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1467-9760](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1467-9760) - Journal of Political Philosophy.